



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Marszałek Senatu
BPS.DPS.030.5.2021

Druk nr 1401
Warszawa, 18 czerwca 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjętą przez Senat na 26 posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2021 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

**- o zmianie niektórych ustaw w związku
z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego
nowej grupy uprawnionych**

wraz z projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił panią senator Joannę Sekułę do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Z poważaniem
(-) Tomasz Grodzki

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 18 czerwca 2021 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego nowej grupy uprawnionych

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego nowej grupy uprawnionych.

Jednocześnie upoważnia panią senator Joannę Sekułę do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU


Tomasz GRODZKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie niektórych ustaw w związku z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego nowej grupy uprawnionych¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360, 956, 1610, 2112 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 1005) w art. 120 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również policjantowi w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 305, 1610, 2112 i 2320 oraz 2021 r. poz. 11 i 464) w art. 124 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również osobie, która pokryła koszty pogrzebu w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 3. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266) w art. 35 po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawę z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, ustawę z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej, ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa i ustawę z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej.

„1b. Zasiłek pogrzebowy przysługuje również osobie, która pokryła koszty pogrzebu w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 4. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1123, 1610 i 2112 oraz z 2021 r. poz. 464) w art. 104 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również strażakowi w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 5. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291, 353 i 794) w art. 78 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zasiłek pogrzebowy przysługuje również:

- 1) pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego,
 - 2) osobie, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947) w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu
- jeżeli pokryli koszty pogrzebu.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2020 r. poz. 27 i 2320) w art. 135 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również funkcjonariuszowi w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 7. W ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 860, 2112 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 159) w art. 100 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również osobie, która pokryła koszty pogrzebu w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 8. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1921 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 1610 i 2320) w art. 101 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również funkcjonariuszowi w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 9. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1221 i 2112) w art. 95 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również funkcjonariuszowi w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 10. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1064) w art. 212 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w art. 211 ust. 1, przysługuje również funkcjonariuszowi w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 11. W ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 422, z późn. zm.²⁾) w art. 251b po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również funkcjonariuszowi w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 12. W ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 575) w art. 189 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 2, przysługuje również osobie, która pokryła koszty pogrzebu w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 13. W ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. 2019 r. poz. 1940) w art. 84 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zasiłek pogrzebowy w wysokości, o której mowa w ust. 1, przysługuje również osobie, która pokryła koszty pogrzebu w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947).”.

Art. 14. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w przepisach ustaw zmienianych w art. 1–13, przysługuje uprawnionym policjantom, strażakom, funkcjonariuszom oraz osobom lub podmiotom, które pokryły koszty pogrzebu, jeżeli pogrzeb odbył się po dniu 31 grudnia 2021 r.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 464, 694, 802, 815, 954, 1003 i 1005.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projekt inicjatywy ustawodawczej powstał w związku z pismem z dnia 30 lipca 2020 r., Rzecznika Praw Obywatelskich skierowanym do Marszałka Senatu RP w sprawie rozważenia podjęcia działań zmierzających do zakończenia w obecnej kadencji Sejmu i Senatu procesu legislacyjnego, dotyczącego przyjęcia ustawy, której celem jest wsparcie rodziców dziecka martwo urodzonego, którego płci nie da się ustalić. W poprzedniej kadencji Senat wniósł do Sejmu projektu inicjatywy ustawodawczej, przyznającej zasiłek pogrzebowy w przypadku pokrycia kosztów pogrzebu dziecka martwo urodzonego, ale ze względu na zasadę dyskontynuacji prac legislacyjnych po zakończeniu kadencji, chcąc powrócić do wprowadzenia uregulowań danej kwestii, należy rozpocząć prace na nowo.

Projekt ustawy przyznaje prawo do otrzymania zasiłku pogrzebowego osobom, które pokryły koszty pogrzebu dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu.

2. Stan prawny w zakresie objętym projektem

Zasiłek pogrzebowy jest świadczeniem z ubezpieczenia społecznego, przysługującym w razie śmierci osoby należącej do kręgu podmiotów wymienionych w art. 77 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291, 353 i 794). Obejmuje on: ubezpieczonego, osobę pobierającą emeryturę lub rentę, członka ich rodziny, a także osobę, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania (ust. 1). Zgodnie z ust. 2, członkiem rodziny są: małżonek (wdowa, wdowiec), rodzice, ojczym, macocha oraz osoby przysposabiające, dzieci: własne, drugiego małżonka, przysposobione i umieszczone w rodzinie zastępczej, przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności inne dzieci niż wymienione, a ponadto rodzeństwo, dziadkowie, wnuki oraz osoby, nad którymi została ustanowiona opieka prawna. W obrębie uprawnionych osób fizycznych nie występuje pierwszeństwo krewnych lub innych osób bliskich. W razie śmierci osoby, która nie została wymieniona w art. 77 ust. 1 ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹⁾, zasiłek pogrzebowy nie przysługuje.

Zgodnie więc z ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jedną z podstawowych dla powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych oraz stanowiącą odniesienie dla innych systemów, do otrzymania zasiłku pogrzebowego uprawnia spełnienie dwóch przesłanek: przynależności do określonego ustawą kręgu podmiotów oraz pokrycia kosztów pogrzebu. Ze względu natomiast na przesłankę pokrycia kosztów pogrzebu, na podstawie art. 78 tej ustawy, zasiłek pogrzebowy przysługuje również: pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego.

W powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych podstawą ubiegania się o zasiłek pogrzebowy jest przedstawienie odpisu skróconego aktu zgonu albo odpisu zupełnego aktu urodzenia dziecka z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe (§ 16 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, Dz. U. poz. 1412).

Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2014 – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 709), decyzja o sporządzeniu aktu stanu cywilnego wymaga określonych danych na temat dziecka, w szczególności o jego płci. Jeżeli dziecko urodziło się martwe, sporządza się akt urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe i nie sporządza się wówczas aktu zgonu. Proponowany projekt ustawy wychodzi naprzeciw sytuacji, w których nie jest możliwe wskazanie płci dziecka. Na wczesnym etapie utraconej ciąży podmiot leczniczy może wystawić kartę martwego urodzenia, jeśli istnieje możliwość określenia płci (istnienie odpowiednich tkanek). Jeżeli nie można ustalić płci dziecka, akt urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe, nie może być sporządzony. Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947) stanowi w art. 11 ust. 5a, że w przypadku dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, na wniosek osoby uprawnionej, sporządza się kartę zgonu. W celu dokonania pochówku nie jest więc w tych okolicznościach wymagana adnotacja urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.

¹ uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. (I UZP 8/11) stwierdza, że prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych także w razie śmierci małżonka pozostającego w separacji w rozumieniu art. 61⁴ Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, osoby pozostające w separacji orzeczonej przez sąd nadal są małżeństwem, które nie ustało.

3. Różnice między obowiązującym a projektowanym stanem prawnym

Projekt ma umożliwić przyznanie i wypłatę zasiłku pogrzebowego w sytuacji poniesienia kosztów pogrzebu dziecka martwo urodzonego, dla którego sporządzono kartę zgonu, lecz nie sporządzono aktu urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe. Proponuje się kompleksowe zmiany systemie zabezpieczenia społecznego, zarówno w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych (art. 5), jak i w ubezpieczeniu społecznym rolników (art. 3) oraz w systemie zaopatrzeniowym tj. dla funkcjonariuszy służb mundurowych (art. 1–2, art. 4, art. 6–13). Odnośnie do systemu zaopatrzeniowego, w każdej z ustaw obejmujących określone kategorie podmiotów należało wprowadzić analogiczne uregulowania szczególne, będące podstawą przyznania zasiłku pogrzebowego, uwzględniając jednocześnie konstrukcję zasiłku pogrzebowego przyjętą w tych ustawach. Podstawową przesłanką wprowadzanego uprawnienia do zasiłku pogrzebowego jest pokrycie kosztów pogrzebu w przypadku pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu, o której mowa w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Podmiot uprawniony do zasiłku został wskazany zgodnie z zasadami uregulowania tego zasiłku w poszczególnych w/w ustawach obejmujących *mundurowych* oraz z uwzględnieniem sposobu określania w nich wysokości zasiłku.

Zasiłek pogrzebowy, będący świadczeniem jednorazowym, ma charakter przede wszystkim kompensacyjny i częściowo socjalny (por. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 15 maja 2009 r., III CZP 140/08). Przyznanie tego zasiłku osobom, które znalazły się w sytuacji będącej przedmiotem uregulowań niniejszego projektu, pozwoli realizować jego funkcję.

W 2011 r. ustawodawca uznał, że w przypadku dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, na wniosek osoby uprawnionej do pochowania (zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych) sporządza się kartę zgonu (art. 11 ust. 5a), w celu pochowania zwłok nie jest wymagana adnotacja urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu. Niniejszy projekt stanowi wyraz przekonania wnioskodawców, że jeżeli system prawny uznaje możliwość pochowania martwo urodzonego dziecka, którego płci nie da się ustalić oraz dla którego sporządzono kartę zgonu, należy umożliwić otrzymanie zasiłku pogrzebowego osobom, które poniosły koszty jego pogrzebu.

W przypadku wprowadzenia projektowanej regulacji nastąpi konieczność zmiany:

- rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 marca 2002 r. w sprawie warunków pokrywania kosztów pogrzebu policjanta oraz określenia członków jego rodziny, na których przysługuje zasiłek pogrzebowy (Dz. U. z 2018 r. poz. 264),
- rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie trybu wypłaty zasiłku pogrzebowego funkcjonariuszowi Służby Więziennej oraz rodzajów dokumentów wymaganych do jego wypłaty (Dz. U. poz. 896),
- rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. poz. 1412),
- rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 2107),
- rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Celno-Skarbowej oraz ich rodzin (Dz. U. poz. 2373 i z 2020 poz. 716),
- rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w sprawach zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz. U. poz. 2445),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 maja 2019 r. w sprawie pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej oraz wypłaty zasiłku pogrzebowego lub jego wyrównania z tytułu śmierci członka rodziny funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej (Dz. U. poz. 984).

Ustawa spowoduje wzrost wydatków w sektorze finansów publicznych. Uwzględniając konieczność przystosowania systemów informatycznych na potrzeby przyznawania i wypłaty zasiłku pogrzebowego oraz w celu możliwości zabezpieczenia źródeł finansowania, proponuje się wejście w życie ustawy z dniem 1 stycznia 2022 r.

4. Konsultacje

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi zostały zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji zostały przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego nowej grupy uprawnionych

Data sporządzenia: 17 czerwca 2021 r.

Przedstawiciel wnioskodawcy:
Senator Joanna Sekuła

Źródło: wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich

Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:
Bożena Langner, główny legislator, tel. 22 694 9401
w zakresie OSR:
Katarzyna Majewska, główny ekspert, tel. 22 694 9259

Nr druku: 380, 380 S

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi rodziców, którzy nie mają prawa m.in. do zasiłku pogrzebowego **w przypadku urodzenia martwego dziecka, dla którego nie było możliwości określenia płci.**

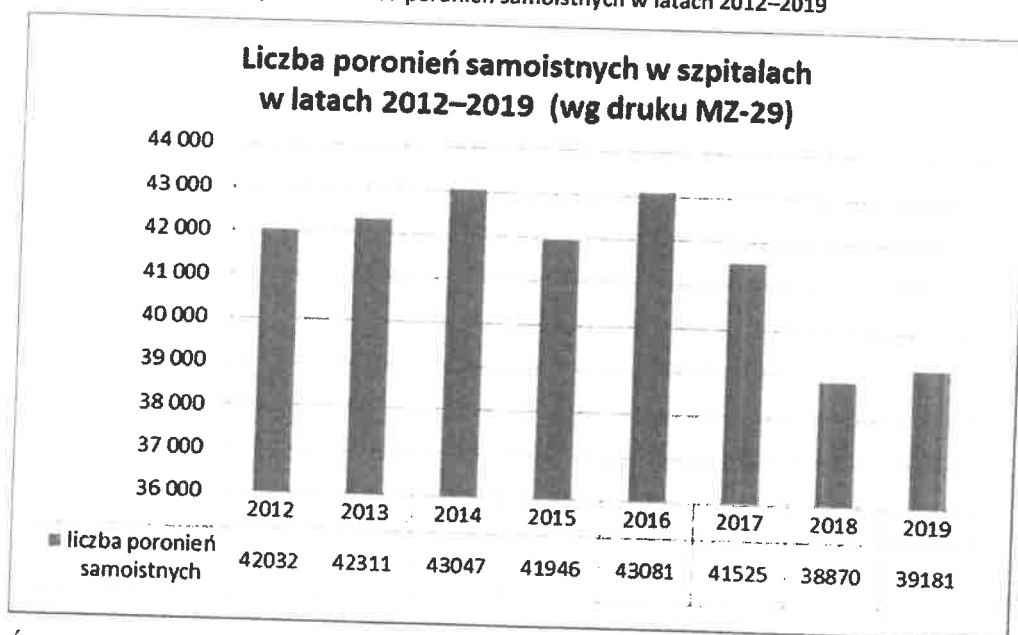
W celu otrzymania zasiłku pogrzebowego niezbędne jest uzyskanie odpisu aktu urodzenia dziecka. Jeżeli bowiem dziecko urodziło się martwe, to według obowiązującego stanu prawnego nie sporządza się aktu zgonu dziecka a jedynie akt urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe. Przepisy ustawy – *Prawo o aktach stanu cywilnego* wymagają przy tym określenia w akcie urodzenia płci dziecka. Oznacza to, że **dla dzieci martwo urodzonych, dla których nie było możliwości ustalenia płci, np. ze względu na wczesny etap ciąży, nie sporządza się aktu urodzenia.**

W celu pochowania zwłok dziecka martwo urodzonego (również na wczesnym etapie ciąży, kiedy nie było możliwości określenia jego płci) na wniosek osoby uprawnionej do pochówku **sporządza się kartę zgonu.** Nie uprawnia ona jednak do otrzymania zasiłku pogrzebowego.

W Polsce dla celów statystyki medycznej oraz zwyczajowo urodzenie dzieli się w zależności od czasu trwania ciąży w momencie urodzenia dziecka na: poronienie (do ukończonego 22. tygodnia ciąży) i poród (po 22. tygodniu). Zarówno w mechanizmie poronienia, jak i porodu, dziecko może urodzić się żywe lub martwe. Zwykle dziecko żywo poronione wkrótce umiera.¹

Szacuje się, że w Polsce ok. 10–15% wszystkich ciąż kończy się poronieniem. Z danych zgromadzonych na podstawie sprawozdań o działalności ogólnej szpitali uzyskanych z Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia (dane te nie zawierają informacji na temat szpitali psychiatrycznych, szpitali podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz szpitali podległych Ministerstwu Sprawiedliwości) wynika, że w Polsce w 2017 r. u ponad 40 tys. kobiet ciąża zakończyła się poronieniem, w 2018 r. – u niemal 39 tys., a w 2019 r. – u ponad 39 tys.² Dla porównania, według danych z roczników demograficznych GUS, liczba martwych urodzeń w Polsce w 2017 r. wyniosła 1 101, w 2018 r. – 1 277, zaś w 2019 r. – 1 238.

Wykres 1. Liczba poronień samoistnych w latach 2012–2019



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Ministerstwo Zdrowia.

¹ Najwyższa Izba Kontroli, *Informacja o wynikach kontroli. Opieka nad pacjentkami w przypadkach poronień i martwych urodzeń*, Warszawa, 2020

² Ibidem

Z informacji przedstawionych w wynikach kontroli NIK dot. opieki nad pacjentkami w przypadkach poronień i martwych urodzeń wynika również, że na pochowanie zwłok dziecka w przypadku poronienia lub martwego urodzenia decyduje się około 75% rodzin. W sytuacji, gdy rodzice nie zdecydują się na pochówek zwłok dziecka martwo urodzonego, obowiązek ten spada na gminę właściwą dla miejsca zgonu dziecka. Wówczas szpital lub inna instytucja mogą wziąć na siebie zorganizowanie pochówku na koszt gminy przy pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej.³

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomendowanym rozwiązaniem jest przyznanie prawa do zasiłku pogrzebowego osobie uprawnionej do pochowania dziecka martwo urodzonego (bez względu na czas trwania ciąży), dla którego nie sporządzono aktu urodzenia, lecz kartę zgonu.

Oczekiwany efekt regulacji będzie zrównanie sytuacji rodzin doświadczających urodzenia martwego dziecka – bez względu na to, na jakim etapie ciąży do niego doszło.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W innych państwach, podobnie jak w Polsce, urodzenia dzieli się w zależności od czasu trwania ciąży na poronienia i poród (urodzenie może być żywe lub martwe), przy czym każde państwo odmiennie wyznacza granicę powyższego podziału. Przykładowo w Wielkiej Brytanii jako moment graniczny przyjęto 24 tydzień, zaś w Australii i Nowej Zelandii – 20 tydz.

W większości państw na świecie prawo do urlopu i ew. zasiłku macierzyńskiego przysługuje kobiecie/parom, które doświadczyły martwego urodzenia dziecka. W przypadku martwego urodzenia istnieje również obowiązek rejestracji urodzenia i śmierci dziecka oraz jego pochówku. Zasiłek pogrzebowy co do zasady przysługuje wyłącznie rodzinom, które ze względu na swoją sytuację materialną nie są w stanie pokryć kosztów pogrzebu. W przypadku rodzin doświadczających poronienia, nie ma obowiązku rejestracji ani pochówku zwłok dziecka. Jeśli jednak rodzina zdecyduje się na pochówek, to podobnie jak w przypadku martwego urodzenia, musi zorganizować pochówek na własny koszt. Takie zasady obowiązują m.in. w Wielkiej Brytanii, Australii i Nowej Zelandii.^{4 5 6}

Warto również wspomnieć, że pod koniec marca tego roku Nowa Zelandia, jako drugi kraj na świecie po Indiach, wprowadziła prawo do płatnego urlopu po poronieniu w wymiarze 3 dni, przysługującego zarówno matce jak i ojcu dziecka. Aby skorzystać z tego prawa wystarczy zgłosić fakt poronienia pracodawcy bez konieczności przedstawiania dowodu, że kobieta była w ciąży. 3 dni płatnego urlopu przysługują w Nowej Zelandii również po śmierci krewnego. Tym samym w Nowej Zelandii zrównano poronienie/martwe urodzenie ze śmiercią członka rodziny.⁷

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby uprawnione do pochówku martwo urodzonych dzieci, dla których określenie płci nie było możliwe	Liczba poronień samoistnych (na wczesnych etapach ciąży) w Polsce wynosiła: 2017 r. – 41 525, 2018 r. – 38 870, 2019 r. – 39 181. W 2017 r. u ponad 40 tys. kobiet ciąża zakończyła się poronieniem, w 2018 r. – u niemal 39 tys., a w 2019 r. – u ponad 39 tys.	MZ NIK	Możliwość uzyskania zasiłku pogrzebowego w wysokości 4 000 zł
Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,			Wzrost obciążenia pracą w związku z wypłatą i obsługą administracyjną większej liczby zasiłków pogrzebowych

³ Ibidem

⁴ Money Advice Service, <https://www.moneyadviceservice.org.uk/en/articles/if-your-baby-is-stillborn> (dostęp: 11.04.2021)

⁵ GOV.UK, <https://www.gov.uk/funeral-payments> (dostęp: 11.04.2021)

⁶ Pregnancy, Birth and Baby <https://www.pregnancybirthbaby.org.au/what-happens-after-miscarriage> (dostęp: 11.04.2021)

⁷ New York Times, <https://www.nytimes.com/2021/03/25/world/asia/new-zealand-miscarriage-paid-leave.html> (dostęp: 11.04.2021)

Wojskowe Biura Emerytalne (15), Biuro Emerytalne Służby Więziennej			
Minister Rodziny i Polityki Społecznej, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Minister Obrony Narodowej, Minister Sprawiedliwości			Konieczność dostosowania rozporządzeń do przepisów projektowanej ustawy

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

Projekt ustawy w dniu 20 kwietnia 2021 r. został przesłany do zaopiniowania Ministrowi Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministrowi Obrony Narodowej; Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej; Wiceprezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Rozwoju, Pracy i Technologii; Ministrowi Sprawiedliwości; Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji; Ministrowi Zdrowia; Rzecznikowi Praw Obywatelskich; Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu; Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych; Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego; Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; Agencji Wywiadu, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu; Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej; Komendantowi Głównemu Policji; Komendantowi Głównej Straży Granicznej; Komendantowi Służby Więziennej; Służbie Kontrwywiadu Wojskowego; Służbie Ochrony Państwa; Służbie Wywiadu Wojskowego; Straży Marszałkowskiej; Najwyższej Izbie Kontroli; Krajowej Radzie Radców Prawnych; Naczelnej Radzie Adwokackiej; Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej; Krajowej Radzie Izb Rolniczych; Stowarzyszeniu Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej Polskiej; Związkowi Miast Polskich; Śląskiemu Związkowi Gmin i Powiatów; Unii Miasteczek Polskich; Związkowi Gmin Wiejskich RP. Termin nadsyłania opinii ustalono na dzień 19 maja 2021 r.

Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej (MFFiPR) zauważył, że korelacja rozwiązania proponowanego w projekcie ustawy oraz regulacji zawartej m.in. w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu dokumentowania uprawnień do zasiłków pogrzebowych oraz warunków i trybu pokrywania kosztów pogrzebu żołnierzy zawodowych (w którym uregulowano, iż dokumentem wymaganym do wypłaty zasiłku pogrzebowego w przypadku pogrzebu dziecka martwo urodzonego jest m.in. zaświadczenie lekarza lub położnej, że dziecko urodziło się martwe) wymaga wyjaśnienia w kontekście ewentualnego nałożenia się uprawnień do zasiłku pogrzebowego. MFFiPR zwrócił również uwagę, że w przypadku wprowadzenia projektowanej ustawy niezbędna będzie zmiana rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 maja 2019 r. w sprawie pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej oraz wypłaty zasiłku pogrzebowego lub jego wyrównania z tytułu śmierci członka rodziny funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej, w którym uregulowano warunki pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej ze środków budżetu państwa będących w dyspozycji właściwego kierownika jednostki organizacyjnej, rodzaje wydatków pokrywanych w ramach kosztów pogrzebu i ich wysokość, przypadki oraz tryb wypłaty zasiłku pogrzebowego lub jego wyrównania z tytułu śmierci członka rodziny oraz dokumenty wymagane do ich wypłaty.

Ponadto MFFiPR przedstawił sugestie w odniesieniu do Oceny Skutków Regulacji projektu, w myśl których należałoby:

- 1) wyodrębnić skutki finansowe dla poszczególnych podmiotów (FUS, KRUS, służby mundurowe – dla resortu obrony narodowej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Sprawiedliwości i Krajowej Administracji Skarbowej) oraz wskazać źródła ich sfinansowania;
- 2) pkt 6 OSR uzupełnić o zapis, że skutki finansowe dla resortu obrony narodowej wynikające z wejścia w życie przepisów ustawy zostaną sfinansowane w ramach limitu wydatków obronnych, o którym mowa w art. 7 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, bez konieczności występowania o dodatkowe środki. MFFiPR podkreślił, że nowe rozwiązania generujące dodatkowe skutki finansowe dla budżetu państwa bądź innych jednostek objętych Stabilizującą regułą wydatkową (SRW), powinny być realizowane w ramach maksymalnego limitu wydatków wyznaczonego przez SRW. W związku z tym wszelkie koszty wynikające z wejścia w życie projektowanej ustawy powinny zostać sfinansowane w ramach limitu wydatków poszczególnych części budżetowych, ustalanych corocznie w ustawie budżetowej, i nie powinny stanowić podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel w roku wejścia w życie ustawy, jak i w kolejnych latach budżetowych.

Minister Rodziny i Polityki Społecznej zaznaczył, że przedstawiony projekt stanowi kontynuację przedłożonego do Sejmu VIII kadencji senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk sejmowy nr 1250), który nie mógł być dalej procedowany ze względu na zasadę dyskontynuacji prac legislacyjnych. Nowy projekt uwzględnia przy tym uwagi Rady Ministrów, stąd też w zakresie swojej właściwości Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej nie zgłasza zastrzeżeń. Przedkładane propozycje zmian powinny jednak zostać uzgodnione z Ministerstwem Finansów w zakresie budżetowych możliwości ich realizacji, jak również z ministerstwami odpowiedzialnymi za rozwiązania dotyczące odpowiednich systemów zaopatrzeniowych. Projekt wymaga również skonsultowania z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych jako odpowiedzialnym za wypłaty zasiłku pogrzebowego w systemie powszechnym.

Minister Rozwoju, Pracy i Technologii zauważył, że zasady przyznawania zasiłku pogrzebowego określają przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które pozostają we właściwości Ministra Rodziny i Polityki Społecznej oraz przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w zakresie których właściwy jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Natomiast w zakresie zasad przyznawania zasiłku pogrzebowego dla funkcjonariuszy służb mundurowych właściwi są ministrowie nadzorujący te służby, tj. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Minister Obrony Narodowej, Minister Sprawiedliwości oraz Minister Finansów. Mając powyższe na względzie, opinię w zakresie projektowanych rozwiązań powinny wyrazić wyżej wskazane resorty.

Minister Zdrowia (MZ) podniósł, że kwestie uregulowane w projekcie pozostają poza właściwością Ministra Zdrowia. Z uwagi na zakres przedmiotowy proponowanych rozwiązań zasadne wydaje się zasięgnięcie opinii Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Jednocześnie MZ przekazał informację na temat liczby poronień samoistnych w szpitalach w latach 2015–2019.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) poinformowała, że projektowana regulacja spowoduje wzrost kosztów Funduszu Emerytalno-Rentowego w pozycji zasiłki pogrzebowe. Z uwagi jednak na brak danych statystycznych nie da się oszacować skutków finansowych projektowanej ustawy. Jednocześnie zauważono, iż wprowadzenie projektowanych zmian będzie wymagać zlecenia płatnej modyfikacji systemu dziedzicznego nSIU. Koszt modyfikacji został oszacowany na 0,8 mln zł, przy czym w planie finansowym na rok 2021 nie zabezpieczono środków na ten cel.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) zaznaczył, że prawo do zasiłku pogrzebowego na podstawie projektowanych przepisów przysługiwałoby osobom wymienionym w ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych, tj. krewnym wstępnym, krewnym bocznym do 4 stopnia pokrewieństwa lub osobom, które dobrowolnie się zobowiążą do pochowania dziecka martwo urodzonego. W opinii ZUS trudno znaleźć uzasadnienie dla różnicowania kręgu osób, którym przysługuje prawo do zasiłku pogrzebowego z tytułu pochowania dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, oraz kręgu osób, którym przysługuje prawo do zasiłku pogrzebowego na podstawie ustawy emerytalnej.

Ponadto w ocenie ZUS celowe jest utrzymanie wymogu przedkładania do wniosku o zasiłek pogrzebowy właściwego aktu stanu cywilnego, a więc aktu zgonu bądź aktu urodzenia z adnotacją o martwym urodzeniu, gdyż będzie to stanowiło stabilną podstawę dla ustalenia uprawnień do świadczenia (wymienione dokumenty stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych i są wzruszalne jedynie w postępowaniu sądowym). Wprowadzenie możliwości dokumentowania prawa do zasiłku na podstawie karty zgonu spowoduje brak możliwości weryfikacji przedłożonego dokumentu, co może stanowić pole do nadużyć.

W opinii **Komendanta Głównego Policji** przedstawione w projekcie propozycje zasługują na akceptację. Komendant zauważył, że obecnie obowiązujące przepisy dotyczące Policji, regulujące kwestie wypłaty zasiłku pogrzebowego, przewidują wypłatę świadczenia pieniężnego w przypadku pogrzebu dziecka martwo urodzonego, a dokumentami wymaganymi do wypłaty zasiłku są jedynie zaświadczenie od lekarza lub położnej, że dziecko urodziło się martwe lub niezdolne do życia oraz rachunki obejmujące zasadnicze koszty pogrzebu albo ogół poniesionych kosztów pogrzebu. Ponadto zdaniem Komendanta Głównego Policji treść projektowanych regulacji rodzi pytanie, czy zmiana dotyczy rozszerzenia kręgu podmiotów, z tytułu śmierci których przysługuje zasiłek pogrzebowy, czy odnosi się jedynie do kwestii możliwości dokumentowania zgonu dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, na podstawie karty zgonu. Poinformowano również, że nie ma możliwości przedstawienia oceny wpływu nowych przepisów na wydatki w Policji ze względu na brak danych szacunkowych w tym obszarze.

Komendant Główny Straży Granicznej przedstawił uwagi o charakterze legislacyjnym, które mają na celu określenie związku nowego świadczenia z pełnieniem służby przez uprawnionego funkcjonariusza, zwłaszcza, że projekt nie zalicza

dziecka martwo urodzonego do członków rodziny funkcjonariusza, co wynika z porównania zakresu podmiotowego ust. 1 i dodawanego ust. 1a w art. 124 ustawy o Straży Granicznej. Dodatkowo poinformowano, że w latach 2018–2020 w Straży Granicznej zgłoszono 30 przypadków martwo urodzonego dziecka funkcjonariusza.

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej zaopiniował przedłożony projekt pozytywnie.

Służba Więzienna poparała rozwiązania zawarte w projekcie.

Służba Ochrony Państwa poinformowała, iż w przypadku podjęcia działań zmierzających do uregulowania kwestii wskazanych w projektowanej regulacji, zasadne wydaje się wprowadzenie zmian w tym zakresie także w ustawie o Służbie Ochrony Państwa.

W ocenie **Straży Marszałkowskiej** należałoby rozważyć modyfikację przepisu art. 13 projektu, mocą którego w art. 84 ustawy o Straży Marszałkowskiej dodaje się ust. 3. Analiza treści tego ostatniego przepisu może bowiem prowadzić do wniosku, że wykreowana została dodatkowa grupa osób, poza wymienionymi w art. 84 ust. 1 ustawy o Straży Marszałkowskiej, które będą uprawnione do otrzymania zasiłku pogrzebowego w celu pochowania dziecka martwo urodzonego.

Naczelny Sąd Administracyjny oraz **Krajowa Rada Izb Rolniczych** nie zgłosili uwag do projektu.

Najwyższa Izba Kontroli zauważyła, iż nie jest właściwa w przedmiocie przedstawienia opinii co do rozwiązań zaproponowanych w projekcie.

Rzecznik Praw Obywatelskich także nie zgłosił uwag merytorycznych do projektu. Jedyna wątpliwość RPO ma charakter czysto legislacyjny. W opinii Rzecznika w projektowanym art. 14 ustawy nie jest potrzebne użycie słów „policjantom, strażakom oraz funkcjonariuszom”, ponieważ w zakres użytego w tym przepisie pojęcia „osoby” wchodzi również wymienieni wcześniej funkcjonariusze publiczni. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, z uwagi na to, że do kategorii uprawnionych do uzyskania zasiłku pogrzebowego w razie urodzenia martwego dziecka, którego płci nie da się ustalić, mają należeć osoby fizyczne i podmioty instytucjonalne, termin „osoby” powinien zostać zastąpiony pojęciem „podmioty”, ewentualnie „osoby lub podmioty”.

Śląski Związek Gmin i Powiatów wyraził poparcie dla przedłożonego projektu. Proponowane zmiany zlikwidują bariery w uzyskiwaniu świadczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych przez rodziny dzieci martwo urodzonych, których płeć jest trudna do ustalenia.

Na posiedzeniu w dniu 9 czerwca 2021 r. Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Komisja Ustawodawcza rozpatrzyły projekt i przyjęły go wraz z 2 poprawkami o charakterze redakcyjnym.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych.

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	164	164	164	164	164	164	164	164	164	164	164	1 804
FUS, Fundusz Emerytalno-Rentowy KRUS, budżet państwa	164	164	164	164	164	164	164	164	164	164	164	1 804
Saldo ogółem	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-1 804
FUS, Fundusz Emerytalno-Rentowy KRUS, budżet państwa	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-164	-1 804

Źródła finansowania: Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Emerytalno-Rentowy KRUS, budżet państwa w odpowiednich częściach budżetowych.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń Projektowana regulacja – poprzez rozszerzenie kręgu uprawnionych do zasiłku pogrzebowego – spowoduje wzrost wydatków z tytułu wypłaty zasiłków pogrzebowych. Wzrost ten można oszacować – na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia z CSIOZ (dane nie zawierają informacji na temat szpitali psychiatrycznych, szpitali podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz szpitali podległych Ministerstwu Sprawiedliwości) – na kwotę **około 164 mln zł rocznie**.

Oznaczałoby to wzrost wydatków FUS z tytułu wypłaty zasiłków pogrzebowych (wynoszących w 2019 r. niemal 1,4 mld zł) o 11,8% w skali roku.

Skutki finansowe projektu zostały oszacowane w oparciu o następujące założenia:

1. za liczbę dzieci martwo urodzonych na wczesnych etapach ciąży (tj. dla których nie było możliwości określenia płci) przyjęto średnią liczbę poronień samoistnych na poziomie 41 000 rocznie;
2. przyjęto, że wszyscy rodzice dzieci martwo urodzonych na wczesnych etapach ciąży wystąpią o sporządzenie karty zgonu i skorzystają z prawa do zasiłku pogrzebowego;
3. nie uwzględniono wzrostu kosztów obsługi i ewentualnej rozbudowy systemów teleinformatycznych związanych z wypłatą wyższej liczby zasiłków pogrzebowych;
4. regulacja wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Jednocześnie należy wskazać, iż ze względu na brak odpowiednich danych statystycznych (co potwierdzają przedstawione w ramach konsultacji opinie) brak jest możliwości wyodrębnienia skutków finansowych dla poszczególnych podmiotów (FUS, KRUS, służb mundurowych – dla resortu obrony narodowej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Sprawiedliwości i Krajowej Administracji Skarbowej).

Ponadto – zgodnie z opinią Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej – skutki finansowe dla resortu obrony narodowej wynikające z wejścia w życie przepisów ustawy zostaną sfinansowane w ramach limitu wydatków obronnych, o którym mowa w art. 7 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. *o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, bez konieczności występowania o dodatkowe środki. Wszelkie koszty wynikające z wejścia w życie projektowanej ustawy powinny zostać sfinansowane w ramach limitu wydatków poszczególnych części budżetowych, ustalanych corocznie w ustawie budżetowej, i nie powinny stanowić podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel w roku wejścia w życie ustawy, jak i w kolejnych latach budżetowych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Czas w latach od wejścia w życie zmian		Skutki						
		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	164	164	164	164	164	164	1 804
	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.
Rodzice dzieci martwo urodzonych, dla których nie było możliwości ustalenia płci, uzyskają prawo do zasiłku pogrzebowego w wysokości 4 000 zł.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Nie dotyczy.

9. Wpływ na rynek pracy.

Nie dotyczy.

10. Wpływ na pozostałe obszary.

Omówienie wpływu

Nie dotyczy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie uśrednieni zostaną zastosowane?

Projektowana regulacja powinna podlegać ewaluacji po 2–3 latach od jej wejścia w życie w zakresie liczby wypłaconych zasiłków pogrzebowych rodzicom dzieci martwo urodzonych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).

Brak.

BAS-WAPM-1525/21

Warszawa, 2 lipca 2021 r.

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS.1120.408.21
Data wpływu 5.07.2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego nowej grupy uprawnionych (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Joanna Sekuła)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Celem projektu ustawy jest przyznanie prawa do zasiłku pogrzebowego osobom, które pokryły koszty pogrzebu dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu stosownie do art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych¹. Projektowane przepisy obejmują kompleksowo zmiany w systemie zabezpieczenia społecznego zarówno powszechnego, w systemie ubezpieczeń rolników, jak i w systemie zaopatrzeniowym dla funkcjonariuszy różnego rodzaju służb mundurowych.

Projekt ustawy dokonuje zmiany: ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji², ustawy z dnia 12 października 1990 o Straży Granicznej³, ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników⁴, ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁵, ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁶, ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu⁷, ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych⁸, ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym⁹, ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy

¹ (Dz.U. z 2020 r. poz. 1947)

² Dz. U. z 2020 r., poz. 360, ze zm.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 305 ze zm.

⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 266.

⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 1123 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 291 ze zm.

⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 27 ze zm.

⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 860 ze zm.

⁹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1921 ze zm.

Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego¹⁰, ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej¹¹, ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej¹², ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa¹³, ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej¹⁴.

Projektowana ustawa ma wejść w życie 1 stycznia 2022 r. Świadczenia w niej przewidziane mają przysługiwać osobom i podmiotom, które pokryły koszty pogrzebu, jeżeli pogrzeb odbył się po dniu wejścia w życie projektowanej ustawy.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Kwestia, o których mowa w projekcie ustawy, nie są przedmiotem regulacji prawa UE.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzje

Senacki projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego nowej grupy uprawnionych nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Autor:

Agnieszka Olszewska

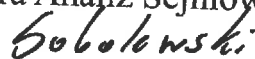
ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor

Biura Analiz Sejmowych



Przemysław Sobolewski

¹⁰ Dz.U. z 2020 r. poz. 1221 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1064

¹² Dz.U. z 2021 r. poz. 422 ze zm.

¹³ Dz.U. z 2021 r. poz. 575.

¹⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 1940.

BAS-WAPM-1526/21

Warszawa, 2 lipca 2021 r.

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS(2)
L.dz. DS.120.408.21(2)
Data wpływu 5. 07. 2021

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy senacki projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego nowej grupy uprawnionych (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Joanna Sekuła) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Celem projektu ustawy jest przyznanie prawa do zasiłku pogrzebowego osobom, które pokryły koszty pogrzebu dziecka martwo urodzonego, bez względu na czas trwania ciąży, dla którego sporządzono kartę zgonu stosownie do art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych¹. Projektowane przepisy obejmują kompleksowo zmiany w systemie zabezpieczenia społecznego zarówno powszechnego, w systemie ubezpieczeń rolników, jak i w systemie zaopatrzeniowym dla funkcjonariuszy różnego rodzaju służb mundurowych.

Projekt ustawy dokonuje zmiany: ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji², ustawy z dnia 12 października 1990 o Straży Granicznej³, ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników⁴, ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁵, ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁶, ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu⁷, ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych⁸, ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym⁹, ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego¹⁰, ustawy z dnia 9 kwietnia

¹ (Dz.U. z 2020 r. poz. 1947)

² Dz. U. z 2020 r., poz. 360, ze zm.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 305 ze zm.

⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 266.

⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 1123 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 291 ze zm.

⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 27 ze zm.

⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 860 ze zm.

⁹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1921 ze zm.

¹⁰ Dz.U. z 2020 r. poz. 1221 ze zm.

2010 r. o Służbie Więziennej¹¹, ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej¹², ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa¹³, ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej¹⁴.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Senacki projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z objęciem prawem do zasiłku pogrzebowego nowej grupy uprawnionych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Agnieszka Olszewska
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych



Przemysław Sobolewski

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1064

¹² Dz.U. z 2021 r. poz. 422 ze zm.

¹³ Dz.U. z 2021 r. poz. 575.

¹⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 1940.